

שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

חג ומועד ונופל

במשימה זו נעסוק בחשיבה על מילים מבחינת המשמעות, הצליל והכתיב שלהן.

סימול
מחשב

1

01 _____

לפניכם קבוצת מילים. סדרו את כל המילים בזוגות לפי אותה השיטה. מומלץ מאוד לקרוא קודם את כל המילים, ורק אחר-כך להתחיל לסדר אותן.

המילים: מְשָׁאֵל, רְדוּם, בְּטִיחוֹת, מְסַגֵּרֶת, יְצִירָה, מְסַע, מְשַׁדֵּר, נֶתָן, מְנַעֵל, קְרוֹב, מְתַנָּה, נְעוּל, מְצַקֶּת, שְׂאֵלָה, פְּתִיחַ, מְסַכֵּן, פּוֹתֶחֶן, סַפְנָה, תְּשַׁדֵּיר, יְצֵק, הַבְּטָחָה, סָגוּר, נוֹצֵר, הַרְדָּמָה, נִסְיָעָה, קֶרְבָּה

דוגמה: 1. מְשָׁאֵל - שְׂאֵלָה

2. _____ - _____	8. _____ - _____
3. _____ - _____	9. _____ - _____
4. _____ - _____	10. _____ - _____
5. _____ - _____	11. _____ - _____
6. _____ - _____	12. _____ - _____
7. _____ - _____	13. _____ - _____

2

02 _____

הסבירו לפי מה סידרתם את הזוגות. מה משותף לכל זוג? (הציעו שלושה מרכיבים משותפים).

3

03 _____

תנו ארבע דוגמות חדשות משלכם לזוגות מילים כאלה (זוגות שאינם מופיעים במשימה זו). נקדו את המילים, כדי שנוכל להבין למה התכוונתם. (אל תדאגו: ניקוד שגוי או תוספת של אותיות אהו"י לא יורידו לכם נקודות, אך חוסר בהירות - יוריד לכם נקודות).

א. _____ - _____	ג. _____ - _____
ב. _____ - _____	ד. _____ - _____

4. מה ההבדל בקשר בין המילים: אֶהָבָה-אֶהוּב-הִתְאַהְבוּת לבין שני זוגות המילים: מְקַדְּחִים-קִדְּחַת / צָמְרִים-צִמְרַת'?

5. לאיזו מסקנה אפשר להגיע לגבי הקשר שיש בעברית בין שורש לבין משמעות?

6. לפניכם שישה משפטים שונים, שהמילה קרוב משותפת להם. התאימו כל קרוב להסבר המילוני שלו בטבלה.

המשפטים:

1. צבע העץ הזה קרוב יותר לזהב מאשר לחום.
2. מועד המסיבה קרוב, ועלינו להתחיל בהכנות לקראתה.
3. אחותי ואני קרובים מאוד. היא החברה הכי טובה שלי.
4. בית-הספר קרוב מאוד לבית שלנו, ואני הולך לשם ברגל.
5. לאירוע המרגש הזמנו רק חברים קרובים.
6. חתימת ההסכם תתבצע בקרוב.

משפט מספר	הסבר מילוני
	יחול בעוד זמן קצר.
	נמצא במרחק קצר ממשוהו או ממישהו, נמצא לידו.
	דומה לדבר אחר; קיים קשר הדוק בינו לבין דבר אחר.
	יש לו יחס קרוב עם מישהו; קיים קשר של ידידות, של קרבה או של חיבה בינו לבין אחר; יש לו קשר הדוק עם משוהו.

¹ צִמְרַת - החלק העליון של העץ, הענפים שבראש העץ.

בסעיף זה נעסוק בשורש **כ'ת'ב'** ובשורש **ק'ש'ר'**.
כתבו לכל שורש כמה שיותר מילים ממשפחת המילים שלו.
נסו לכתוב לפחות עשר מילים לכל שורש, ואם תוכלו יותר - מה טוב!

הנחיות לביצוע:

א. כתבו רק מילים שונות ולא את אותה המילה ביחיד או ברבים (חוקר/חוקרים);
בזכר או בנקבה (חוקר/חוקרת); בזמן עבר או בזמן עתיד (תקרת, תקרתם, יתקרו).
ב. נקדו את המילים, כדי שנוכל להבין למה התכוונתם. (אל תדאגו: ניקוד שגוי לא יוריד לכם נקודות!)

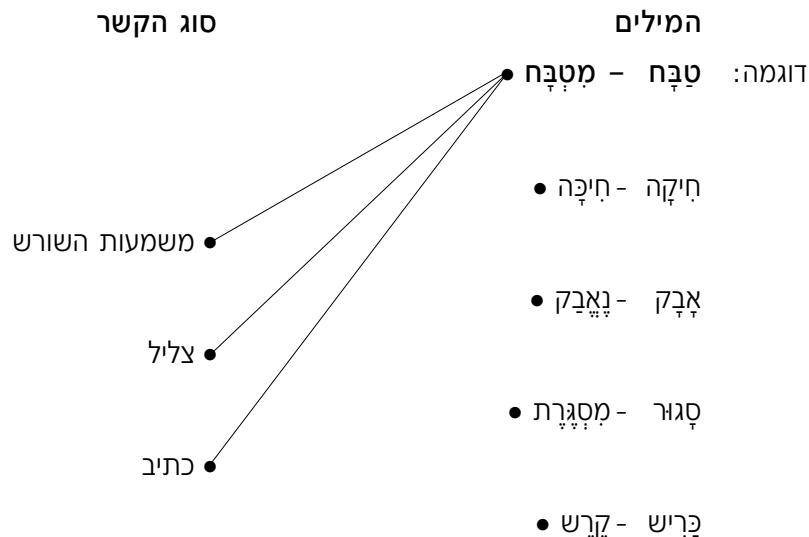
דוגמה למשפחת המילים של השורש **ח'ק'ר'**:

חָקַר, נִחַקְרָה, תִּחַקְרֶה, חֹקֵר, חֹקְרָה, חֹקֵר, חֹקְרָה, תִּחַקְרֶה, תִּחַקְרֶה, תִּחַקְרֶה, תִּחַקְרֶה, חֹקֵר, חֹקְרָה, חֹקֵר, חֹקְרָה...

כ'ת'ב' 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____
9. _____ 10. _____ 11. _____ 12. _____
מילים נוספות: _____

ק'ש'ר' 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____
9. _____ 10. _____ 11. _____ 12. _____
מילים נוספות: _____

מילים יכולות להיות קשורות זו לזו בדרכים שונות ומגוונות. הן יכולות להיות קשורות זו לזו:
בקשר של **משמעות-כתיב-צליל** של השורש (שָׁדַר-תִּשְׁדֹּר); בקשר של **כתיב-צליל**
(צָמַר-צִמְרָה); רק בקשר של **צליל** (קָרָא-קָרָה).
א. מצאו את סוג הקשר בין זוגות המילים.
ב. העבירו קו מכל זוג אל סוג הקשר המתאים. (אפשר להעביר מכל זוג יותר מקו אחד).

משחקים במילים: אני לא ירקן - אני ירקן

- 11 מעל אחת מחנויות הירקות בתל-אביב התנוסס שלט פרסומת. כתבו תשובה שתתייחס לשאלות אלה:
- לאיזו מטרה יצר הירקן את שלט הפרסומת הזה?
 - מה המסר שהוא רוצה להעביר?
 - באיזו דרך המילים המופיעות בשלט, משרתות את המסר הזה?
 - מדוע, לדעתכם, נכתב השלט דווקא בצורה זו?
 - על מה משחק המילים מבוסס?

שאלה: למה קוראים לפסו תג החיכות?
תשובה: כי פלטה התמיכה!!!

- 12 בדיחות וחידות חביבות על כולנו. חשבו על המרכיבים, שעסקתם בהם במשימה זו: שורש, משמעות, צליל וכתוב, והסבירו על מה הבדיחה שלפניכם מבוססת.

- 13 הזמר-אמן, מאיר אריאל ז"ל, אהב לשחק במילים ובצלילים של העברית. לאחד מתקליטיו הוא נתן את השם: שירי חג ומועד ונופל. שם מוזר במבט ראשון. לא? הסבירו מהו משחק המילים בשם, וכיצד דו-המשמעות שנוצרת כאן, פועלת? (חשוב לדעת שאחת המשמעויות של המילה חג היא: הסתובב במעגל. שורש: ח'ו'ג'; משפחת מילים: חָג, מְחוּג, מְחוּגָה.)
